EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2022 01 04
COM(2022) 4 final

2021/0438 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS

suteikti makrofinansinę paramą Moldovos Respublikai

{SWD(2022) 1 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Pastaraisiais metais Moldovos Respublikai kyla daug sunkumų, įskaitant ekonominius ir politinius sunkumus. 2020 m. COVID-19 pandemija, taip pat vasaros sausra smarkiai paveikė augimą ir, BVP sumažėjus 7 %, lėmė didžiausią nuosmukį nuo pasaulinės finansų krizės. Ekonomikos nuosmukį dar pasunkino po 2020 m. lapkričio mėn. prezidento rinkimų užsitęsusi politinė krizė, kurią galiausiai užbaigė 2021 m. liepos mėn. parlamento rinkimai. Nuo tada, kai rugpjūčio mėn. darbą pradėjo naujoji į reformas orientuota vyriausybė, visos Moldovos politinės jėgos (įskaitant Prezidentą, Vyriausybę ir Parlamentą) veikia suderintai, taip remdamos bendrą plataus užmojo reformų darbotvarkę, kurioje daugiausia dėmesio skiriama pagrindinėms politikos sritims, pavyzdžiui, teisingumo sektoriaus reformoms, geram valdymui ir kovai su korupcija.

Vis dėlto, nepaisant atsinaujinusio politinio pagreičio ir didelio ryžto įgyvendinti reformas, Moldovai tebekyla didelių iššūkių, be kita ko, susijusių su valdymu, korupcija, ribotais administraciniais pajėgumais, taip pat su pastarojo meto energetikos krize, kuri dar susilpnino Moldovos ekonominį stabilumą ir įstūmė šalį į sunkų derybų su įmone „Gazprom“ procesą (naujas susitarimas dėl dujų tiekimo pasirašytas spalio 29 d.).

Tokiomis aplinkybėmis ir atsižvelgdama į Moldovos nuolatinius didelius finansavimo poreikius (apskaičiuota, kad 2022 m. išorės finansavimo deficitas sudaro 1,2 % BVP), po TVF tarnybų lygmens susitarimo (paskelbto 2021 m. spalio 21 d.) dėl 564 mln. USD vertės trejų metų išplėstinės kredito priemonės ir išplėstinės fondo priemonės programos 2021 m. lapkričio 19 d. Moldovos Vyriausybė iš ES paprašė naujos makrofinansinės paramos.

Atsižvelgdama į atsinaujinusį politinį stabilumą ir atlikusi išsamų politinės ir ekonominės padėties vertinimą, Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai teikia pasiūlymą Moldovos Respublikai skirti naują 150 mln. EUR sudarančią makrofinansinę paramą, iš kurios 120 mln. EUR būtų skiriama paskolų forma, o 30 mln. EUR – dotacijų forma.

Įgyvendinant naująją TVF programą, siūloma nauja makrofinansinė parama 2021–2025 m. padėtų Moldovai patenkinti dalį likusių išorės finansavimo poreikių, kurie turėtų siekti 480 mln. USD.

Lėšos būtų išmokamos trimis dalimis ir kiekviena dalis, įskaitant pirmąją, būtų išmokama griežtai laikantis sąlygos, kad bus padaryta didelė pažanga vykdant tiek TVF programą, tiek konkrečias papildomas politikos priemones, dėl kurių Komisija susitars su valdžios institucijomis ir kurios bus nurodytos susitarimo memorandume. Susitarimo memorandume veikiausiai daugiausiai dėmesio bus skiriama politikos reformoms, skirtoms turto susigrąžinimui, susijusiam su 2014 m. bankinio sukčiavimo skandalu, viešųjų finansų valdymo reformų tęsimui, teisingumo sektoriaus reformoms, energetikos sektoriui, taip pat verslo aplinkai apskritai. Tikimasi, kad siūlomos operacijos įgyvendinimas bus derinamas su parama, susijusia su paramos biudžetui operacijomis, finansuojamomis iš Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės (KVTBP) lėšų.

Kaip išsamiau aptarta prie šio pasiūlymo pridedamame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente, remdamasi, be kita ko, Europos išorės veiksmų tarnybos atliktu politinės padėties vertinimu Komisija mano, kad išankstinės politinės ir ekonominės sąlygos vykdyti siūlomą makrofinansinės paramos operaciją yra tenkinamos.

- **Bendrosios aplinkybės**

Nepaisant didelio atsigavimo po 2020 m. nuosmukio, Moldovos makroekonominė perspektyva tebėra silpna. Tai iš dalies lemia tebesitęsianti pandemija (COVID-19 atvejų skaičius kyla, o skiepijimosi apimtis 2021 m. gruodžio mėn. pradžioje nesiekė 30 %), taip pat pastarojo meto dujų krizė, dėl kurios Moldova patyrė papildomą finansinį spaudimą. Šie veiksniai papildo reikšmingus struktūrinius trūkumus, visų pirma susijusius su administraciniais pajėgumais, tolesniu poreikiu tobulinti valdymą ir tebesitęsiančia kova su korupcija.

Po 2020 m. pandemijos sukelto staigaus nuosmukio ekonomika 2021 m. pirmąjį pusmetį smarkiai atsigavo, BVP pakilus iki 11,5 %, tačiau didelė atsigavimo dalis susijusi su žema pradine pozicija. Prognozuojama, kad, išaugus infliacijai ir susilpnėjus namų ūkių vartojimui, antrąjį metų pusmetį augimas sulėtės. Atsižvelgiant į tai, TVF ir Pasaulio bankas daro prielaidą, kad šiais metais bendras atsigavimas sudarys maždaug 7 %, o kitais metais sulėtės iki 4,5 % BVP.

Po didelės dezinfliacijos praėjusiais metais 2021 m. infliacija, vertinama pagal vartotojų kainų indeksą (VKI), sparčiai augo ir spalio mėn. pasiekė 8,8 % – šis dydis smarkiai viršija Nacionalinio Moldovos banko nustatytą 5 % (+/−1,5 proc. punkto tikslinę normą). Šį infliacijos augimą daugiausia lėmė maisto produktų kainų augimas, taip pat didesni energijos tarifai. Reaguodamas į didelį infliacinį spaudimą centrinis bankas šiais metais kelis kartus didino oficialią palūkanų normą ir spalio mėn. ji pasiekė 5,5 %. Nacionalinis Moldovos bankas prognozuoja, kad pirmąjį 2022 m. pusmetį infliacija bus dviženklė ir pasieks 15 %; nors ir manoma, kad ji iš dalies yra laikino pobūdžio, ji taip pat gali lemti tolesnį pinigų politikos griežtinimą.

Atsižvelgdama į pagerėjusias augimo perspektyvas ir didesnes mokestines pajamas, rugsėjo mėn. Vyriausybė iš dalies pakeitė Valstybės biudžeto įstatymą, kuriame prognozuojamas mažesnis nei iš pradžių deficitas – 5,1 % BVP, palyginti su 6,7 % BVP 2021 m. pradžioje. Tačiau, atsižvelgiant į tebesitęsiančią energetikos krizę ir į tai, kad valdžios institucijos planuoja įvesti naujas kompensuojamąsias priemones, skirtas pažeidžiamiausiems vartotojams apsaugoti, prognozuojama, kad Moldovos fiskalinė būklė kitais metais suprastės. Pagal 2022 m. valstybės biudžetą, Parlamentui pateiktą lapkričio 25 d., biudžeto deficitas kitais metais padidės 6 % BVP, t. y. labai daug, palyginti su istoriniais Moldovos vidurkiais, 2015–2019 m. nesiekusiais 2 %. Prognozuojama, kad išlaidos padidės 7,6 mlrd. lėjų, palyginti su pajamų padidėjimu 4,2 mlrd. lėjų dėl geresnio PVM surinkimo.

Atsižvelgiant į didesnes išlaidas ir nepaisant papildomos paramos, kurią šaliai suteikė jos tarptautiniai partneriai energijos kainų kilimo poveikiui švelninti, prognozuojama, kad Moldovos valstybės skola gana smarkiai padidės ir vidutiniu laikotarpiu viršys 40 % BVP, palyginti su maždaug 28 % BVP 2019 m. iki pandemijos sukelto nuosmukio ir dujų krizės.

2020 m. sumažėjęs iki 6,6 % BVP einamosios sąskaitos deficitas pirmąjį 2021 m. pusmetį padidėjo iki 14 % BVP, palyginti su praėjusiais metais, ir vėl sukėlė spaudimą Moldovos mokėjimų balansui. Pagal TVF prognozes iki šių metų pabaigos einamosios sąskaitos deficitas pasieks 1,5 mlrd. USD (maždaug 11 % BVP) – tai yra beveik dvigubai daugiau nei praėjusiais metais. Didelę šio padidėjimo dalį galima paaiškinti reikšmingu tiek importo, tiek eksporto pasididėjimu 2021 m. Sausio–rugsėjo mėn. eksportas padidėjo 21,1 %, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2020 m., tačiau jo augimą pralenkė 31,7 % sudarantis importo augimas.

Moldovos užsienio valiutos atsargos per pandemiją 2020 m. išliko stabilios, o 2021 m. padidėjo ir, palyginti su istoriniais dydžiais, išliko didelės – rugsėjo mėn. pabaigoje. jos sudarė 4 mlrd. USD. Praktiškai jos leistų padengti importą 8 mėn. ir iš esmės yra susijusios su

rugpjūčio mėn. TVF teikiant pasaulinį atsaką į COVID-19 krizę fondo skirtomis 236 mln. USD specialiosiomis skolinimosi teisėmis.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Makrofinansinė parama Moldovos Respublikai anksčiau buvo teikiama 2020 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos priimtu Sprendimu Nr. 701/2020/ES (kaip MFP paketo, skirto plėtros ir kaimyninėms šalims partnerėms per COVID-19 pandemiją dalis) ir sudarė 100 mln. EUR paskolų. Visa paramos suma išmokėta 2020–2021 m.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

ES ir Moldovos Respublika jau daugelį metų plėtoja glaudžius politinius ir ekonominius santykius, kurių rezultatas – sudarytas ir 2014 m. birželio 27 d. pasirašytas Asociacijos susitarimas (įskaitant IVLPE), kuris visas įsigaliojo 2016 m. liepos 1 d., ir Asociacijos darbotvarkė, kurioje išdėstyti bendro darbo prioritetai. Naujausia 2017–2019 m. laikotarpiui skirta Asociacijos darbotvarkė pratęsta vieniems metams (dėl praėjusių metų pandemijos), o dabar rengiamas naujas dokumentas, apimsiantis 2021–2027 m. laikotarpį.

Puikiai plėtojami ir ekonominiai Moldovos ryšiai su ES. ES ir toliau yra didžiausia Moldovos prekybos partnerė – 2020 m. jai teko 52 % šalies bendros prekybos apimties (maždaug 67 % viso Moldovos eksporto ir 45 % viso importo). Šalis daug prekiauja ir su Rusija (9 %) bei Kinija (8 %).

Šalys, kurioms taikoma Europos kaimynystės politika, gali prašyti makrofinansinės paramos (jei įvykdo skirtingas sąlygas). ES makrofinansinė parama papildytų pagal KVTBP ir kitas ES programas teikiamas dotacijas, visų pirma sąlygas, numatytas pagal ES įgyvendinamus paramos biudžetui priemonių rinkinius. ES makrofinansinė parama padėtų Moldovos valdžios institucijoms priimti tinkamą makroekonominės politikos ir struktūrinių reformų sistemą ir kartu padidintų visų ES finansinių intervencijų, be kita ko, vykdomų taikant kitas finansines priemones, pridėtinę vertę ir veiksmingumą.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Teisinis šio pasiūlymo pagrindas yra SESV 212 straipsnis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Subsidiarumo principo laikomasi, nes Moldovos Respublikos makroekonominio stabilumo atkūrimo artimiausiu metu tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti pačios, todėl jų geriau siekti Europos Sąjungos lygmeniu. Pagrindinės to priežastys – nacionalinio lygmens biudžeto apribojimai ir poreikis užtikrinti patikimą paramos teikėjų veiksmų koordinavimą, kad būtų užtikrintas didžiausias paramos mastas ir veiksmingumas.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą: juo apsiribojama tik tuo, ko minimaliai reikia makroekonomikos stabilumo atkūrimo artimiausiu metu tikslams pasiekti, ir neviršijama to, kas būtina tiems tikslams įgyvendinti.

Remdamasi TVF skaičiavimais, atliktais rengiant susitarimą dėl išplėstinės fondo priemonės, Komisija nustatė, kad siūlomos naujos makrofinansinės paramos suma sudaro 36 % 2021–2025 m. laikotarpiu numatomo likusio finansavimo deficito. Tai atitinka standartinę su MFP operacijomis susijusios naštos pasidalijimo praktiką (pagal 2002 m. spalio 8 d. ECOFIN

tarybos išvadas šalies, su kuria sudarytas asociacijos susitarimas, atveju viršutinė riba būtų 60 %), atsižvelgiant į paramą, kurią Moldovai įsipareigojo teikti kiti dvišaliai ir daugiašaliai paramos teikėjai.

- **Priemonės pasirinkimas**

Projektų finansavimas arba techninė parama nebūtų tinkami arba pakankami makroekonominiams tikslams įgyvendinti. Palyginti su kitomis ES priemonėmis, svarbiausia pridėtinė makrofinansinės paramos vertė yra ta, kad ją teikiant sumažėtų išorės finansinių suvaržymų ir būtų padedama kurti stabilią makroekonominę sistemą, be kita ko, skatinant užtikrinti tvarią mokėjimų balanso ir biudžeto būklę, ir tinkamą struktūrinių reformų pagrindą. Kadangi teikiant makrofinansinę paramą padedama kurti tinkamą bendrą politikos sistemą, ši parama gali padidinti pagal kitas siauresnės aprėpties ES finansines priemones Moldovoje finansuojamų veiksmų veiksmingumą.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Teikiama makrofinansinė parama yra neatskiriama tarptautinės paramos, skirtos Moldovos Respublikos ekonomikai stabilizuoti, dalis. Rengdamos šį pasiūlymą dėl makrofinansinės paramos Komisijos tarnybos konsultavosi su TVF ir Pasaulio banku, kurie jau įgyvendina plataus masto finansavimo programas ir rengia naujas. 2021 m. lapkričio 25 d. Komisija konsultavosi su Ekonomikos ir finansų pakaitiniu komitetu ir gavo jo pritarimą pasiūlymo projektui. Komisija taip pat nuolat palaikė ryšius su Moldovos valdžios institucijomis.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Laikydamosi Finansinio reglamento reikalavimų, rengdamos COVID-19 MFP paketą Komisijos tarnybos atliko Moldovos finansinių ir administracinių grandinių veikimo vertinimą, kad patikrintų, ar yra pakankamai garantijų, jog įdiegtos tinkamos paramos, įskaitant makrofinansinę, programos valdymo procedūros. Konsultacinės bendrovės parengta galutinė procedūrų veikimo vertinimo ataskaita gauta 2020 m. birželio mėn. Ataskaitoje pabrėžiama, kad nuo 2015 m., kai buvo atliktas paskutinis vertinimas, padaryta akivaizdi pažanga, susijusi su viešųjų finansų valdymo sistemomis ir kitomis finansinėmis grandinėmis, ir daroma išvada, kad Moldovos finansinių grandinių ir procedūrų būklė yra palanki tolesnei MFP operacijai. Šios srities pokyčiai ir toliau bus atidžiai stebimi, pavyzdžiui, juos aptariant reguliariose viešųjų finansų valdymo reformų pažangos ataskaitose, kurias rengs ES delegacija Kišiniove.

- **Poveikio vertinimas**

ES makrofinansinė parama yra išskirtinė skubi priemonė, skirta dideliems mokėjimų balanso sunkumams trečiosiose šalyse įveikti. Todėl šiam MFP pasiūlymui netaikomas reikalavimas atlikti poveikio vertinimą pagal Komisijos geresnio reglamentavimo gaires (SWD(2015) 111 *final*), nes šioje situacijoje, į kurią reikia skubiai reaguoti, politiškai būtina veikti greitai.

Kalbant bendriau, Komisijos pasiūlymai dėl makrofinansinės paramos grindžiami patirtimi, įgyta atliekant anksčiau ES kaimynystėje vykdytų operacijų *ex post* vertinimus. Naujoji makrofinansinė parama ir su ja susijusi ekonominio koregavimo ir reformų programa padės Moldovai sumažinti trumpalaikius finansavimo poreikius ir imtis politikos priemonių, skirtų tvirtesniam mokėjimų balansui ir didesniam fiskaliniam tvarumui pasiekti vidutinės trukmės laikotarpiu ir tvariam augimui skatinti, taip papildant programą, kurią turės priimti TVF vykdomoji valdyba. Nustačius šias politines sąlygas, turėtų būti ištaisytos tam tikros

didžiausios jau seniai Moldovos ekonomikoje ir jos valdymo sistemoje atsiradusios spragos. Iš esmės galėtų būti reikalaujama vykdyti finansų sektoriaus valdymui gerinti skirtas reformas, tobulinti viešųjų finansų valdymą, įgyvendinti energetikos sektoriaus reformas ir imtis papildomų priemonių siekiant stiprinti socialinės apsaugos sistemą, gerinti investavimo sąlygas ir remti IVLPE susitarimo įgyvendinimą.

- **Pagrindinės teisės**

Šalys, kurioms taikoma EKP, gali prašyti makrofinansinės paramos. Išankstinė MFP teikimo sąlyga turėtų būti ta, kad reikalavimus atitinkanti valstybė paisytų veiksmingų demokratinių mechanizmų, įskaitant daugiapartinę parlamentinę sistemą, užtikrintų teisinę valstybę ir gerbtų žmogaus teises.

Po liepos mėn. rinkimų suformuotų naujosios Moldovos valdžios institucijų naujas ryžtas vykdyti reformas ir tvirta politinė valia vykdyti pagrindinių sričių reformas, įskaitant teisingumo sektoriaus, gero valdymo, teisinės valstybės principo laikymosi ir kovos su korupcija reformas, yra aiškus teigiamas ženklas. Valdžios institucijos yra įsipareigojusios skaidriai vykdyti šias reformas laikydamosi ES standartų. Todėl laikoma, kad išankstinė MFP programos politinė sąlyga yra tenkinama.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Siūlomos Moldovai skirtos 150 mln. EUR MFP operacijos lėšas numatyta išmokėti 2022–2024 m. trimis lygiomis dalimis. Pagal 2022–2024 m. finansinį programavimą 30 mln. EUR dotacijos komponentą leidžiama finansuoti iš turimo biudžeto pagal eilutę 14 20 03 01 „Makrofinansinės pagalbos (MFP) dotacijos“. 120 mln. EUR paskolų komponentui reikalingi atidėjiniai, sudarantys 9 % išorės veiksmų garantijos, bus suprogramuoti pagal Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę (KVTBP) ir iš viso sudarys 10,8 mln. EUR (14 02 01 70 biudžeto eilutė „KVTBP — Bendro atidėjinių fondo atidėjiniai“).

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Europos Sąjunga Moldovai skiria iš viso 150 mln. EUR MFP sumą, kuri teikiama vidutinio laikotarpio arba ilgalaikių paskolų forma ir apima dotacijų komponentą ir kuri padės patenkinti likusius Moldavijos išorės finansavimo poreikius 2022–2024 m. Paramą planuojama išmokėti trimis dalimis tolygiai per MFP teikimo laikotarpį, jeigu su kiekviena dalimi siejamos politikos priemonės bus visiškai ir laiku įgyvendintos.

Paramą valdys Komisija. Bus taikomos konkrečios Finansinį reglamentą atitinkančios sukčiavimo ir kitų pažeidimų prevencijos nuostatos.

Komisija ir Moldovos valdžios institucijos turėtų susitarti dėl susitarimo memorandumo, kuriame būtų nustatytos struktūrinių reformų priemonės, susijusios su siūloma MFP operacija, įskaitant veiksmų laiko ir sekos aspektus. Be to, kaip ir kitais MFP teikimo atvejais, lėšų išmokėjimas, be kita ko, priklausys nuo teigiamų vertinimų pagal TVF programą ir nuo pažangos įgyvendinant ES ir Moldovos asociacijos susitarimą ir IVLPE. Komisija glaudžiai bendradarbiaus su valdžios institucijomis, kad stebėtų su politikos veiksmais susijusią pažangą ir išankstinių sąlygų laikymąsi, kaip nurodyta pirmiau.

2021/0438 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS

suteikti makrofinansinę paramą Moldovos Respublikai

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 212 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) Europos Sąjunga (toliau – Sąjunga) ir Moldovos Respublika (toliau – Moldova) ir toliau plėtoja santykius remdamosi Europos kaimynystės politika ir Rytų partnerystės priemone. 2009 m. Moldovai tapus Sąjungos rytų partnere, vyko derybos dėl ES ir Moldovos asociacijos susitarimo. Šis susitarimas, kuriame, be kita ko, numatyta laipsniškai sukurti išsamią ir visapusišką laisvosios prekybos erdvę (IVLPE), buvo pasirašytas 2014 m. birželio mėn., o įsigaliojo 2016 m. liepos 1 d.;

(2) Moldovos ekonomika labai nukentėjo nuo COVID-19 pandemijos sukelto nuosmukio 2020 m., po 2020 m. lapkričio mėn. prezidento rinkimų užsitęsusios politinės aklavietės, taip pat nuo pastarojo meto energetikos krizės. Tokia padėtis prisidėjo prie Moldovos finansavimo deficito didėjimo, išorės pozicijos prastėjimo ir fiskalinių poreikių augimo;

(3) po 2021 m. liepos mėn. rinkimų naujoji Moldovos Vyriausybė patvirtino savo ryžtą tęsti reformas, pateikdama plataus užmojo programą „2021–2025 m. Moldovos pakilimo laikotarpis“, kurioje daugiausia dėmesio skiriama pagrindinėms politikos sritims, be kita ko, teisingumo sektoriaus reformoms, kovai su korupcija, geram valdymui ir teisinei valstybei;

(4) atnaujinusios ryžtą vykdyti reformas ir parodžiusios tvirtą politinę valią valdžios institucijos smarkiai paspartino reformų įgyvendinimą ir tai taip pat leido Moldovai sėkmingai užbaigti kaip atsaką į COVID-19 vykdytą MFP operaciją[1], nes buvo įvykdyti visi susitarimo memorandume su Sąjunga sutarti reformų veiksmai, išskyrus vieną veiksmą, susijusį su turto susigrąžinimu, dėl kurio suteikta išimtis. Tuo tikslu Komisija pasikonsultavo su valstybių narių komitetu ir prieštaravimų nesulaukė;

(5) užstrigus naujosios TVF programos, dėl kurios derybose susitarta 2020 m., priėmimui, Tarptautinis valiutos fondas (toliau – TVF) po 2021 m. liepos mėn. rinkimų atnaujino bendradarbiavimą su Moldova ir pasiekė tarnybų lygmens susitarimą (2021 m. spalio 21 d.) dėl 564 mln. USD vertės išplėstinės kredito priemonės ir išplėstinės fondo priemonės programos. Naujoji programa buvo priimta TVF vykdomosios valdybos

[1] 2020 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2020/701 dėl makrofinansinės paramos teikimo plėtros ir kaimyninėms šalims partnerėms per COVID-19 pandemiją (OL L 165, 2020 5 27, p. 31–37).

sprendimu [2021 m. gruodžio 20 d.]. Programa siekiama palaikyti ekonomikos atsigavimą ir pradėti įgyvendinti plataus užmojo valdymo ir institucinių reformų darbotvarkę, didinti skaidrumą ir atskaitomybę, gerinti viešosios politikos nuspėjamumą, stiprinti finansų įstaigas ir skatinti naikinti reguliavimą;

(6) blogėjant ekonominei padėčiai ir perspektyvai, 2021 m. lapkričio mėn. Moldova paprašė papildomos makrofinansinės paramos iš Sąjungos;

(7) pagal Europos kaimynystės priemonę (EKP) Sąjunga 2014–2020 m. laikotarpiu ketina Moldovai suteikti 518,15 mln. EUR paramą, įskaitant paramą biudžetui ir techninę paramą. 2014–2017 m. ir 2017–2020 m. bendrose paramos programose nurodytas prioritetinis bendradarbiavimo su Moldova sektorius, finansuojamas pagal ankstesnio biudžetinio laikotarpio Europos kaimynystės priemonę. 2021–2027 m. prioritetai bus išdėstyti naujojoje orientacinėje daugiametėje programoje, parengtoje išsamiai konsultuojantis su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais;

(8) kadangi Moldovai taikoma Europos kaimynystės politika, šalis turėtų būti laikoma atitinkančia Sąjungos makrofinansinės paramos teikimo reikalavimus;

(9) Sąjungos makrofinansinė parama turėtų būti išskirtinė finansinė nesusietos ir netikslinės paramos mokėjimų balansui koreguoti priemonė, kuria siekiama patenkinti neatidėliotinus paramos gavėjo išorės finansavimo poreikius ir kuri turėtų padėti įgyvendinti politikos programą, apimančią griežtas skubias koregavimo ir struktūrinių reformų priemones, skirtas mokėjimų balanso būklei gerinti artimiausiu metu;

(10) kadangi nepaisant TVF ir kitų daugiašalių įstaigų teikiamų lėšų tebėra likęs didelis Moldovos mokėjimų balanso išorės finansavimo trūkumas, Sąjungos makrofinansinė parama, kuri būtų teikiama šaliai, šiomis išskirtinėmis aplinkybėmis yra laikoma tinkamu atsaku į šalies prašymą padėti stabilizuoti ekonomiką, kartu įgyvendinant TVF programą. Sąjungos makrofinansinė parama padėtų Moldovai stabilizuoti ekonomiką ir vykdyti struktūrinių reformų darbotvarkę, taip papildant išteklius, gaunamus pagal finansinį susitarimą su TVF;

(11) Sąjungos makrofinansine parama turėtų būti siekiama padėti Moldovai atkurti tvarią išorės finansavimo padėtį ir taip remti jos ekonominį ir socialinį vystymąsi;

(12) tikimasi, kad Sąjungos makrofinansinė parama bus derinama su lėšų, susijusių su paramos biudžetui operacijomis, finansuojamomis pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/947[2] nustatytą Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę, išmokėjimu;

(13) Sąjungos makrofinansinės paramos suma nustatoma remiantis visapusišku Moldovos likusių išorės finansavimo poreikių kiekybiniu įvertinimu ir atsižvelgiant į jos pajėgumą finansuotis iš savo išteklių, visų pirma naudojant turimas tarptautines atsargas. Sąjungos makrofinansinė parama turėtų papildyti TVF ir Pasaulio banko taikomas programas ir teikiamus išteklius. Paramos suma nustatoma taip pat atsižvelgiant į numatomus finansinius daugiašalių paramos teikėjų įnašus ir poreikį užtikrinti sąžiningą Sąjungos ir kitų paramos teikėjų dalijimąsi našta, taip pat į Moldovoje jau įgyvendinamas kitas Sąjungos išorės finansavimo priemones ir į pridėtinę bendro Sąjungos dalyvavimo vertę;

---

[2] 2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/947, kuriuo nustatoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, iš dalies keičiamas ir panaikinamas Sprendimas Nr. 466/2014/ES ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2017/1601 ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009 (OL L 209, 2021 6 14, p. 1).

(14) atsižvelgiant į Moldovos likutinio išorės finansavimo poreikius, pagal vienam gyventojui tenkančias pajamas ir skurdo rodiklius vertinamą ekonominio išsivystymo lygį, pajėgumą finansuotis iš savo išteklių, visų pirma naudojant turimas tarptautines atsargas, ir į skolos tvarumo analize pagrįstą šalies pajėgumo grąžinti lėšas įvertinimą, dalis paramos turėtų būti teikiama dotacijomis;

(15) Komisija turėtų užtikrinti, kad Sąjungos makrofinansinė parama teisiškai ir esme atitiktų pagrindinius įvairių išorės veiksmų sričių principus, tikslus bei priemones ir kitą susijusią Sąjungos politiką;

(16) Sąjungos makrofinansinė parama turėtų padėti Sąjungai vykdyti išorės politiką dėl Moldovos. Komisija ir Europos išorės veiksmų tarnyba turėtų glaudžiai bendradarbiauti visą makrofinansinės paramos operacijos vykdymo laikotarpį, siekdamos koordinuoti Sąjungos išorės politiką ir užtikrinti jos nuoseklumą;

(17) Sąjungos makrofinansinė parama turėtų padėti Moldovai vykdyti įsipareigojimą laikytis bendrų su Sąjunga vertybių, įskaitant demokratijos, teisinės valstybės, gero valdymo, žmogaus teisių paisymo, darnaus vystymosi, skurdo mažinimo ir atviros, taisyklėmis grindžiamos ir sąžiningos prekybos principus;

(18) išankstinė Sąjungos makrofinansinės paramos teikimo sąlyga turėtų būti ta, kad Moldova paisytų veiksmingų demokratinių mechanizmų, įskaitant daugiapartinę parlamentinę sistemą, užtikrintų teisinę valstybę ir gerbtų žmogaus teises. Be to, konkretūs Sąjungos makrofinansinės paramos tikslai turėtų būti didinti Moldovos viešųjų finansų valdymo sistemų veiksmingumą, skaidrumą ir atskaitomybę ir skatinti vykdyti struktūrines reformas, skirtas tvariam ir integraciniam augimui, deramo darbo vietų kūrimui ir fiskaliniam konsolidavimui remti. Komisija ir Europos išorės veiksmų tarnyba turėtų reguliariai stebėti, ir kaip vykdomos išankstinės sąlygos, ir kaip siekiama tų tikslų;

(19) siekdama užtikrinti, kad su Sąjungos makrofinansine parama susiję finansiniai jos interesai būtų apsaugoti veiksmingai, Moldova turėtų imtis tinkamų priemonių, susijusių su sukčiavimo, korupcijos ir kitų su šia parama siejamų pažeidimų prevencija ir kova su jais. Be to, turėtų būti parengtos nuostatos, pagal kurias Komisija atliktų patikrinimus, o Audito Rūmai – auditus;

(20) Sąjungos makrofinansinės paramos teikimas nedaro poveikio Europos Parlamento ir Tarybos (kaip biudžeto valdymo institucijų) įgaliojimams;

(21) dotacijų forma teikiamos makrofinansinės paramos sumos ir makrofinansinei paramai paskolų forma teikti reikalingos atidėjinių sumos turėtų derėti su daugiametėje finansinėje programoje numatytais biudžeto asignavimais;

(22) Sąjungos makrofinansinę paramą turėtų administruoti Komisija. Siekdama užtikrinti, kad Europos Parlamentas ir Taryba galėtų stebėti, kaip įgyvendinamas šis sprendimas, Komisija turėtų juos reguliariai informuoti apie su parama susijusius pokyčius ir pateikti jiems atitinkamus dokumentus;

(23) siekiant užtikrinti vienodas šio sprendimo įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011[3];

[3] 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

(24) Sąjungos makrofinansinė parama turėtų būti teikiama atsižvelgiant į ekonominės politikos sąlygas, kurios turi būti nustatytos susitarimo memorandume. Siekiant užtikrinti vienodas įgyvendinimo sąlygas ir veiksmingumą, Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai dėl tokių sąlygų derėtis su Moldovos valdžios institucijomis, prižiūrint valstybių narių atstovų komitetui, kaip numatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011. Pagal tą reglamentą patariamoji procedūra paprastai turėtų būti taikoma visais atvejais, išskyrus tuos, kurie numatyti tame reglamente. Atsižvelgiant į galimą didelį paramos, kurios suma didesnė nei 90 mln. EUR, poveikį tikslinga, kad tą ribą viršijančioms operacijoms būtų taikoma nagrinėjimo procedūra. Atsižvelgiant į Sąjungos makrofinansinės paramos Moldovai sumą, nagrinėjimo procedūra turėtų būti taikoma priimant susitarimo memorandumą, mažinant paramą ir laikinai sustabdant ar nutraukiant jos teikimą,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Siekdama padėti Moldovai stabilizuoti ekonomiką ir vykdyti esminių reformų darbotvarkę Sąjunga jai teikia 150 mln. EUR sumos neviršijančią makrofinansinę paramą (toliau – Sąjungos makrofinansinė parama). Iki 120 mln. EUR tos didžiausios sumos teikiama paskolų forma, o iki 30 mln. EUR – dotacijų forma. Sąjungos makrofinansinė parama teikiama, Europos Parlamentui ir Tarybai patvirtinus atitinkamų metų Sąjungos biudžetą. Ši parama prisideda prie TVF programoje nurodytų Moldovos mokėjimų balanso poreikių tenkinimo.

2. Siekiant finansuoti paskolos forma teikiamą Sąjungos makrofinansinės paramos dalį, Komisijai suteikiami įgaliojimai Sąjungos vardu skolintis reikiamų lėšų kapitalo rinkose arba iš finansų įstaigų ir jas perskolinti Moldovai. Vidutinis paskolų grąžinimo terminas – ne ilgesnis kaip 15 metų.

3. Sąjungos makrofinansinės paramos teikimą administruoja Komisija, laikydamasi Tarptautinio valiutos fondo (TVF) ir Moldovos sudarytų susitarimų ar susitarimų memorandumų ir svarbiausių ekonominių reformų principų ir tikslų, išdėstytų ES ir Moldovos asociacijos susitarime (kuriame numatyta IVLPE), dėl kurio susitarta pagal Europos kaimynystės politiką.

   Komisija reguliariai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie pokyčius, susijusius su Sąjungos makrofinansine parama, įskaitant jos išmokas, ir tinkamu metu pateikia toms institucijoms atitinkamus dokumentus.

4. Sąjungos makrofinansinė parama teikiama dvejus su puse metų nuo pirmos 3 straipsnio 1 dalyje nurodyto susitarimo memorandumo įsigaliojimo dienos.

5. Jei Sąjungos makrofinansinės paramos išmokėjimo laikotarpiu Moldovos finansavimo poreikiai sumažėja iš esmės, palyginti su pirminėmis prognozėmis, Komisija, laikydamasi 7 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros, sumažina paramos sumą, laikinai ją sustabdo arba nutraukia jos teikimą.

2 straipsnis

1. Išankstinė Sąjungos makrofinansinės paramos teikimo sąlyga turėtų būti ta, kad Moldova paisytų veiksmingų demokratinių mechanizmų, įskaitant daugiapartinę parlamentinę sistemą, užtikrintų teisinę valstybę ir gerbtų žmogaus teises.

2. Komisija ir Europos išorės veiksmų tarnyba stebi, kaip šios išankstinės sąlygos laikomasi visu Sąjungos makrofinansinės paramos teikimo laikotarpiu.

3. 1 ir 2 dalys taikomos laikantis Tarybos sprendimo 2010/427/ES[4].

3 straipsnis

1. Laikydamasi 7 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros Komisija susitaria su Moldovos valdžios institucijomis dėl norint gauti Sąjungos makrofinansinę paramą vykdytinų aiškiai apibrėžtų ekonominės politikos ir finansinių sąlygų, daugiausia dėmesio skiriant struktūrinėms reformoms ir patikimiems viešiesiems finansams, kurios turi būti nustatytos susitarimo memorandume (toliau – susitarimo memorandumas), į kurį įtraukiamas tų sąlygų įvykdymo tvarkaraštis. Susitarimo memorandume nustatytos ekonominės politikos ir finansinės sąlygos derinamos su 1 straipsnio 3 dalyje nurodytais susitarimais ar susitarimų memorandumais, įskaitant makroekonominio koregavimo ir struktūrinių reformų programas, kurias Moldova įgyvendina remiant TVF.

2. 1 dalyje nurodytomis sąlygomis visų pirma siekiama didinti Moldovos viešųjų finansų valdymo sistemų veiksmingumą, skaidrumą ir atskaitomybę, be kita ko, naudojant Sąjungos makrofinansinę paramą. Rengiant politikos priemones deramai atsižvelgiama ir į pažangą, daromą abiem pusėms atveriant rinką, plėtojant taisyklėmis grindžiamą sąžiningą prekybą ir įgyvendinant kitus Sąjungos išorės politikos prioritetus. Komisija reguliariai stebi pažangą, daromą siekiant tų tikslų.

3. Išsamios finansinės Sąjungos makrofinansinės paramos sąlygos nustatomos susitarime dėl paskolos ir susitarime dėl dotacijos, kuriuos turi sudaryti Komisija ir Moldova.

4. Komisija reguliariai tikrina, ar toliau laikomasi 4 straipsnio 3 dalyje nurodytų sąlygų, įskaitant, be kita ko, tai, ar Moldovos ekonominė politika atitinka Sąjungos makrofinansinės paramos tikslus. Atlikdama tą tikrinimą Komisija glaudžiai koordinuoja veiksmus su TVF ir Pasaulio banku, o prireikus – su Europos Parlamentu ir Taryba.

4 straipsnis

1. Jei laikomasi 3 dalyje nustatytų sąlygų, Komisija Sąjungos makrofinansinę paramą teikia dalimis, kurių kiekvieną sudaro paskola ir dotacija. Kiekvienos dalies dydis nustatomas 3 straipsnyje nurodytame susitarimo memorandume.

2. Paskolų forma teikiamos Sąjungos makrofinansinės paramos sumos prireikus nustatomos laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/947.

3. Sprendimą dėl dalių mokėjimo Komisija priima atsižvelgdama į tai, ar įvykdytos šios sąlygos:

(a) 2 straipsnyje nustatyta išankstinė sąlyga;

[4] 2010 m. liepos 26 d. Tarybos sprendimas 2010/427/ES, kuriuo nustatoma Europos išorės veiksmų tarnybos struktūra ir veikimas (OL L 201, 2010 8 3, p. 30).

(b) sėkmingas tęstinis politikos programos, kuri apima griežtas koregavimo ir struktūrinių reformų priemones, įgyvendinimas laikantis TVF neprevencinio susitarimo dėl kredito suteikimo;

(c) sėkmingas susitarimo memorandume sutartų ekonominės politikos ir finansinių sąlygų vykdymas.

Antroji dalis iš esmės išmokama ne anksčiau kaip praėjus trims mėnesiams po pirmosios dalies išmokėjimo. Trečioji dalis iš esmės išmokama ne anksčiau kaip praėjus trims mėnesiams po antrosios dalies išmokėjimo.

4. Jei 3 dalyje nurodytos sąlygos neįvykdomos, Komisija laikinai sustabdo arba nutraukia Sąjungos makrofinansinės paramos išmokėjimą. Tokiais atvejais Komisija informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie laikino sustabdymo ar nutraukimo priežastis.

5. Sąjungos makrofinansinė parama išmokama Moldovos nacionaliniam bankui. Jei laikomasi nuostatų, dėl kurių turi būti susitarta susitarimo memorandume, įskaitant likusių biudžeto finansavimo poreikių patvirtinimą, Sąjungos lėšos gali būti pervedamos Moldovos finansų ministerijai, kuri yra galutinis paramos gavėjas.

5 straipsnis

1. Su paskolos forma teikiamos Sąjungos makrofinansinės paramos dalimi susijusios skolinimosi ir skolinimo operacijos atliekamos eurais taikant tą pačią lėšų įskaitymo datą, dėl tų operacijų Sąjungai nereikia spręsti su terminų pasikeitimu susijusių klausimų ir ji nepatiria jokios valiutų kurso arba palūkanų normos rizikos ar kokios nors kitos komercinės rizikos.

2. Jei aplinkybės palankios ir to prašo Moldova, Komisija gali imtis būtinų priemonių siekdama užtikrinti, kad paskolos terminai ir sąlygos būtų papildyti išankstinio grąžinimo sąlyga, atitinkančia atitinkamą skolinimosi operacijų terminų ir sąlygų nuostatą.

3. Jei aplinkybės palankios sumažinti paskolos palūkanų normą ir to prašo Moldova, Komisija gali nuspręsti refinansuoti visas jos iš pradžių pasiskolintas lėšas ar jų dalį arba restruktūrizuoti atitinkamas finansines sąlygas. Refinansavimo arba restruktūrizavimo operacijos atliekamos laikantis 1 ir 4 dalyse nustatytų sąlygų, ir dėl jų neturi būti pratęstas susijusių pasiskolintų lėšų grąžinimo terminas arba padidėti refinansavimo arba restruktūrizavimo operacijos dieną likusi mokėtina pagrindinė suma.

4. Visas Sąjungos išlaidas, susijusias su skolinimosi ir skolinimo operacijomis pagal šį sprendimą, padengia Moldova.

5. Komisija informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie 2 ir 3 dalyse nurodytų operacijų pokyčius.

6 straipsnis

1. Sąjungos makrofinansinė parama teikiama laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 1046/2018[5].

[5] 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1046/2018 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

2. Įgyvendinant Sąjungos makrofinansinę paramą taikomas tiesioginis valdymas.

3. Paskolos susitarime ir dotacijos susitarime, dėl kurių turi būti susitarta su Moldovos valdžios institucijomis, pateikiamos nuostatos, kuriomis:

(a) užtikrinama, kad Moldova reguliariai tikrintų, ar iš Sąjungos biudžeto suteiktas finansavimas panaudotas tinkamai, imtųsi reikiamų pažeidimų ir sukčiavimo prevencijos priemonių ir prireikus imtųsi teisinių veiksmų neteisėtai pasisavintoms lėšoms, suteiktoms pagal šį sprendimą, išieškoti;

(b) užtikrinama Sąjungos finansinių interesų apsauga, visų pirma numatant konkrečias priemones, skirtas sukčiavimo, korupcijos ir kitų pažeidimų, darančių poveikį Sąjungos makrofinansinei paramai, prevencijai ir kovai su jais, pagal Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2988/95[6], Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2185/96[7] ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013[8], o toms valstybėms narėms, kurios glaudžiai bendradarbiauja Europos prokuratūros klausimais, – pagal Tarybos reglamentą (ES) 2017/1939[9]. Būtent šiuo tikslu Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF) aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti patikrinimus, įskaitant visų pirma patikrinimus ir inspektavimus vietoje, be kita ko, skaitmeninės ekspertizės operacijas ir pokalbius; Komisijai arba jos atstovams aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti patikrinimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje;

(c) Komisijai ir Audito Rūmams aiškiai suteikiami įgaliojimai Sąjungos makrofinansinės paramos teikimo laikotarpiu ir jam pasibaigus atlikti auditus, įskaitant dokumentų auditus ir auditus vietoje, pavyzdžiui, procedūrų veikimo vertinimus;

(d) užtikrinama, kad nustačiusi, jog valdydama Sąjungos makrofinansinę paramą Moldova sukčiavo, ėmėsi korupcinių veiksmų arba bet kokios kitos Sąjungos finansiniams interesams kenkiančios neteisėtos veiklos, Sąjunga turėtų teisę susigrąžinti paskolą ir (arba) visą dotaciją anksčiau laiko;

(e) užtikrinama, kad visas su finansine parama susijusias Sąjungos patirtas išlaidas padengtų Moldova.

4. Prieš teikdama Sąjungos makrofinansinę paramą Komisija atlieka procedūrų veikimo vertinimą ir nustato, ar su tokia parama susiję Moldovos finansiniai susitarimai, administracinės procedūros ir vidaus bei išorės kontrolės mechanizmai yra patikimi.

---

6 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

7 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

8 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

9 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (OL L 283, 2017 10 31, p. 1).

7 straipsnis

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

8 straipsnis

1. Iki kiekvienų metų birželio 30 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai šio sprendimo įgyvendinimo praėjusiais metais ataskaitą, įskaitant to įgyvendinimo vertinimą. Ataskaitoje:

(a) išnagrinėjama pažanga, padaryta įgyvendinant Sąjungos makrofinansinę paramą;

(b) įvertinama Moldovos ekonominė padėtis ir perspektyvos, taip pat pažanga, padaryta įgyvendinant 3 straipsnio 1 dalyje nurodytas politikos priemones;

(c) nurodomas susitarimo memorandume nustatytų ekonominės politikos sąlygų, Moldovos einamųjų ekonominių ir fiskalinių rezultatų ir Komisijos sprendimų išmokėti Sąjungos makrofinansinės paramos dalis ryšys.

2. Ne vėliau kaip per dvejus metus nuo 1 straipsnio 4 dalyje nurodyto paramos teikimo laikotarpio pabaigos Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia *ex post* vertinimo ataskaitą, kurioje įvertinami suteiktos Sąjungos makrofinansinės paramos rezultatai bei veiksmingumas ir jos indėlio į paramos tikslus mastas.

9 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkas*

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.

1.5.3. Panašios patirties išvados

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo toliau teikti Moldovos Respublikai makrofinansinę paramą

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) VGV / VGB sistemoje[10]

Politikos sritis: ekonomikos ir finansų reikalai

Veikla: tarptautiniai ekonomikos ir finansų reikalai

1.3. Pasiūlymo (iniciatyvos) pobūdis

X Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **nauja priemone**

☐ Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **nauja priemone, kuri bus priimta įgyvendinus bandomąjį projektą ir (arba) atlikus parengiamuosius veiksmus[11]**

☐ Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **esamos priemonės galiojimo pratęsimu**

☐ Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **priemone, perorientuota į naują priemonę**

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Komisijos daugiametis (-čiai) strateginis (-iai) tikslas (-ai), kurio (-ių) siekiama šiuo pasiūlymu (šia iniciatyva)

„Naujas darbo vietų kūrimo, ekonomikos augimo ir investicijų postūmis: didinti gerovę už ES ribų“

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

Konkretus tikslas

„Didinti gerovę už ES ribų“

Atitinkama VGV / VGB veikla

Su Ekonomikos ir finansų reikalų GD susijusi veikla yra siejama su:

a) makrofinansinio stabilumo užtikrinimu ir augimą skatinančių reformų už ES ribų rėmimu, be kita ko, palaikant nuolatinį ekonominį dialogą su pagrindinėmis šalimis partnerėmis ir teikiant makrofinansinę paramą bei

b) plėtros proceso, ES plėtros ir kaimynystės politikos įgyvendinimo ir kitų ES prioritetų šalyse partnerėse rėmimu vykdant ekonominę analizę ir atliekant politikos vertinimą ir teikiant konsultacijas.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

---

10 VGV – veikla grindžiamas valdymas; VGB – veikla grindžiamas biudžeto sudarymas.

11 Kaip nurodyta Finansinio reglamento 54 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

- Padėti patenkinti Moldovos išorės finansavimo poreikius, atsižvelgiant į tai, kad dėl tebesitęsiančios COVID-19 pandemijos labai pablogėjo jos išorės sąskaitos.
- Sumažinti šalies partnerės biudžeto finansavimo poreikius.
- Remti fiskalinio konsolidavimo pastangas ir išorės pozicijos stabilizavimą pagal TVF programą.
- Remti struktūrines reformas, kuriomis siekiama gerinti bendrą makroekonominį valdymą, stiprinti ekonomikos valdymą ir skaidrumą bei gerinti tvaraus augimo sąlygas.

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir pasiekimų stebėsenos rodiklius.

Moldovos valdžios institucijų bus prašoma reguliariai pranešti Komisijos tarnyboms apie tam tikrus ekonominius rodiklius, o prieš išmokant paramos dalis – pateikti išsamią ataskaitą apie tai, kaip laikomasi sutartų politikos sąlygų.

Po 2020 m. birželio mėn. pateikto Moldovos finansinių ir administracinių procedūrų veikimo įvertinimo Komisijos tarnybos toliau stebės valstybės finansų valdymą. ES delegacija šalyse partnerėse taip pat reguliariai teiks ataskaitas paramos stebėsenai svarbiais klausimais. Komisijos tarnybos palaikys glaudžius ryšius su TVF ir Pasaulio banku, kad iš šių organizacijų pasisemtų patirties, susijusios su jų veikla atitinkamoje šalyje partnerėje.

Teisėkūros procedūra priimamo sprendimo pasiūlyme numatyta teikti metinę ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje įvertinamas šios operacijos įgyvendinimas. Nepriklausomas paramos *ex post* vertinimas bus atliktas per dvejus metus nuo įgyvendinimo laikotarpio pabaigos.

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Parama bus išmokėta su sąlyga, kad bus laikomasi išankstinių politinių sąlygų ir bus sėkmingai įgyvendinama Moldovos ir TVF sutarta ekonominė programa, kurią TVF valdyba patvirtino [2021 m. gruodžio 20 d.], po to, kai Moldovos valdžios institucijos ėmėsi tam tikrų prioritetinių veiksmų. Be to, Komisija ir Moldovos valdžios institucijos susitaria dėl konkrečių politikos sąlygų, išvardytų susitarimo memorandume.

Paramos lėšas planuojama išmokėti trimis dalimis. Pirmąją dalį numatoma išmokėti 2022 m. viduryje. Antrąją dalį būtų galima išmokėti 2023 m. pradžioje, o trečioji dalis taip pat galėtų būti išmokėta tais metais arba 2024 m. pirmąjį pusmetį, jeigu bus laiku įgyvendintos su kiekviena dalimi susietos politikos priemonės.

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.

Makrofinansinės paramos priemonė yra politika grindžiama priemonė, kuria siekiama sušvelninti trumpalaikius ir vidutinės trukmės išorės finansinius poreikius.

Tebesitęsiant COVID-19 pandemijai, MFP padės suteikti ekonominės politikos galimybių valdžios institucijoms, kad jos galėtų imtis veiksmingų ekonominių priemonių užsitęsusiai pandemijai įveikti. Siūloma MFP padės šaliai partnerei įveikti ekonominius sunkumus, kuriuos COVID-19 pandemija dar padidino, ir taip skatinti makroekonominį ir politinį šalių partnerių stabilumą. MFP papildys tarptautinių finansų įstaigų, dvišalių paramos teikėjų ir kitų ES finansų įstaigų teikiamus išteklius. Taip ji prisidės prie bendro tarptautinės bendruomenės teikiamos finansinės paramos ir kitos ES finansinės paramos, įskaitant paramos biudžetui operacijas, veiksmingumo.

Be to, labai palankiomis sąlygomis teikdama ilgalaikį finansavimą, paprastai mažesnį nei kiti daugiašaliai arba dvišaliai paramos teikėjai, MFP programa turėtų padėti Vyriausybei vykdyti biudžetą be fiskalinių nukrypimų ir padėti didinti skolos tvarumą.

Be finansinio MFP poveikio, siūloma programa sustiprins Vyriausybės įsipareigojimą vykdyti reformas ir siekį palaikyti glaudesnius santykius su ES, kaip patvirtinta 2016 m. įsigaliojusiu Asociacijos susitarimu. Šis rezultatas bus pasiektas, be kita ko, tinkamai laikantis paramos išmokėjimo sąlygų. Platesniame kontekste programa parodys, kad ES yra pasirengusi remti rytines kaimynines šalis partneres, įskaitant Moldovą, ekonominių sunkumų metu.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Šalyse partnerėse vykdomoms makrofinansinės paramos operacijoms taikomas *ex post* vertinimas. Iki šiol atliktuose (užbaigtų MFP programų) vertinimuose daroma išvada, kad MFP operacijomis prisidedama (nors kartais nedaug ir netiesiogiai) prie didesnio šalies partnerės išorės tvarumo, makroekonominio stabilumo ir struktūrinių reformų vykdymo pažangos. Daugeliu atvejų MFP operacijos darė teigiamą poveikį šalies partnerės mokėjimų balansui ir padėjo sušvelninti jos biudžeto suvaržymus. Jos taip pat lėmė šiek tiek didesnį ekonomikos augimą.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Suderinamumas su daugiamete finansine programa

2021–2027 m. daugiametėje finansinėje programoje atidėjiniai MFP paskoloms bus padengti išorės veiksmų garantija pagal Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“. Šis MFP programai numatytas (orientacinis) skolinimo pajėgumas yra pakankamas šiai operacijai ir kitoms vykdomoms MFP operacijoms padengti.

Galima sąveika su kitomis atitinkamomis priemonėmis

ES yra viena iš pagrindinių paramos Moldovai teikėjų, remianti jos ekonomines, struktūrines ir institucijų reformas ir pilietinę visuomenę. 2014–2020 m. ES finansinė parama Moldovai sudarė 518,15 mln. EUR (2021–2027 m. orientacinė daugiametė programa (rengiama). Šiomis aplinkybėmis MFP programa papildo kitus ES išorės veiksmus arba priemones, kuriais remiama Moldova. Ji taip pat suderinta su naująja Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemone „Globali Europa“ ir 2021–2027 m. Pasirengimo narystei paramos priemone (PNPP III).

Palyginti su kitomis ES priemonėmis, svarbiausia pridėtinė MFP vertė būtų ta, kad ji padėtų kurti stabilią makroekonominę sistemą, be kita ko, skatinant užtikrinti tvarią mokėjimų balanso ir biudžeto būklę, ir tinkamą struktūrinių reformų vykdymo

pagrindą. MFP nėra reguliarios finansinės paramos priemonė ir nutraukiama iš karto, kai tik atkuriamas šalies partnerės išorės finansinės padėties tvarumas.

MFP taip pat papildytų numatomus tarptautinės bendruomenės intervencinius veiksmus, visų pirma TVF ir Pasaulio banko remiamas koregavimo ir reformų programas.

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

Naudojant paskolas, šia MFP operacija didinamas ES biudžeto veiksmingumas dėl sverto poveikio ir ji yra ekonomiškai efektyviausia pasirinkimo galimybė.

Komisijai suteikiami įgaliojimai tiek Europos Sąjungos, tiek Euratomo vardu skolintis reikiamų lėšų kapitalo rinkose naudojant ES biudžeto garantiją. Tikslas – rinkoje gauti lėšų geriausiomis normomis dėl aukščiausio ES ir Euratomo kreditingumo (AAA – „Fitch“, „Moody's“ ir „DBRS“, AA – „S&P“, visi su stabilia perspektyva), o tada jas perskolinti reikalavimus atitinkantiems skolininkams, teikiant paskolas pagal Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonę (EFSM), mokėjimų balanso, makrofinansinės paramos (MFP) ir Euratomo projektus. Skolinimosi ir skolinimo operacijos vykdomos vadovaujantis kompensaciniu principu, kuriuo užtikrinama, kad ES biudžetui nekiltų jokios palūkanų normos ar užsienio valiutos kurso rizikos. Tikslas – gauti lėšų geriausiomis turimomis skolinimosi ir skolinimo veiklos normomis – buvo pasiektas, nes šios normos atitinka analogiškų institucijų (EIB, EFSM ir ESM) normas.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

X trukmė ribota

– ☐ galioja nuo 2022 iki 2024 m.

– ☐ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo 2022 iki 2024 m., o mokėjimų asignavimų – nuo 2022 iki 2025 m.

☐ **trukmė neribota**

– įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,

– vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)[12]

X Tiesioginis valdymas, vykdomas Komisijos:

– **X** padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;

– ☐ vykdomųjų įstaigų.

☐ **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis

☐ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

– ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtiems organams;

– ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);

– ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;

– ☐ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;

– ☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;

– ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, jeigu joms suteiktos pakankamos finansinės garantijos;

– ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms suteiktos pakankamos finansinės garantijos;

– ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.

– *Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.*

Pastabos

[12] Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Pagal šį sprendimą finansuojamus veiksmus Komisija įgyvendins pagal tiesioginio valdymo principus iš būstinės ir su Sąjungos delegacijų parama.

Ši parama yra makroekonominio pobūdžio, o jos struktūra suderinama su TVF remiama programa. Komisijos tarnybos vykdys stebėseną remdamosi susitarimo su TVF ir konkrečių reformų priemonių, dėl kurių bus susitarta susitarimo memorandume su šalių partnerių valdžios institucijomis, įgyvendinimo pažanga (taip pat žr. 1.4.4 punktą), o jos dažnumas priklausys nuo dalių skaičiaus.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

Pagal šį sprendimą finansuojamus veiksmus Komisija įgyvendins pagal tiesioginio valdymo principus iš būstinės ir su Sąjungos delegacijų parama.

MFP išmokėjimas priklauso nuo sėkmingų peržiūrų ir nuo to, ar laikomasi su kiekviena operacija susijusių sąlygų. Ar tų sąlygų laikomasi, atidžiai stebi Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su Sąjungos delegacijomis.

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

Nustatyta rizika

Su siūlomomis MFP operacijomis susijusi pasitikėjimo, strateginė ir politinė rizika.

Yra rizikos, kad MFP galėtų būti naudojama nesąžiningai. Kadangi MFP nėra skirta konkrečioms išlaidoms (priešingai, nei, pavyzdžiui, projektų finansavimo atveju), ši rizika yra susijusi su tokiais veiksniais, kaip šalies partnerės centrinio banko ir Finansų ministerijos bendra valdymo sistemų kokybė, administracinės procedūros, kontrolės ir priežiūros funkcijos, IT sistemų saugumas ir pakankamas vidaus ir išorės audito pajėgumas.

Kita rizika kyla dėl to, kad šaliai partnerei gali nepavykti įvykdyti finansinių įsipareigojimų ES, susijusių su siūlomomis MFP paskolomis (įsipareigojimų neįvykdymo arba kredito rizika), pavyzdžiui, gerokai pablogėjus šalies partnerės mokėjimų balansui ir fiskalinei būklei.

Vidaus kontrolės sistemos

Makrofinansinei paramai bus taikomos tikrinimo, kontrolės ir audito procedūros, už kurias bus atsakinga Komisija, taip pat Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) ir Europos Audito Rūmai, kaip numatyta Finansinio reglamento 129 straipsnyje.

Ex ante: Komisijos atliekamas paramą gaunančios šalies valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas. Komisija, jei reikia, remdamasi konsultantų technine parama, atlieka kiekvienos paramą gaunančios šalies finansinės grandinės ir kontrolės aplinkos *ex ante* veikimo vertinimą. Siekiant užtikrinti pagrįsto lygio patikimą finansų valdymą, atliekama apskaitos procedūrų, Centrinio banko ir Finansų

ministerijos pareigų atskyrimo ir vidaus bei išorės audito analizė. Jei nustatoma trūkumų, jų ištaisymas pateikiamas kaip sąlyga, kuri turi būti įvykdyta, kad parama būtų išmokėta. Be to, prireikus taikoma speciali mokėjimų tvarka (pvz., tikslinės sąskaitos).

Įgyvendinimo metu: Komisijos atliekami periodinių šalių partnerių deklaracijų patikrinimai. Mokėjimų: 1) stebėseną – ar vykdomos sutartos sąlygos – vykdo Ekonomikos ir finansų reikalų GD darbuotojai, glaudžiai bendradarbiaudami su ES delegacijomis ir išorės suinteresuotosiomis šalimis, pvz., TVF, ir 2) jiems taikoma finansinėje grandinėje (2 modelyje) nustatyta įprasta Ekonomikos ir finansų reikalų GD naudojama kontrolės procedūra, įskaitant finansų padalinio atliekamą patikrinimą, ar įvykdytos sąlygos, susijusios su pirmiau minėtos paramos išmokėjimu. Su MFP operacijomis susijusioms išmokoms gali būti taikomas papildomas nepriklausomas GD *ex post* kontrolės grupės pareigūnų atliekamas *ex post* patikrinimas (dokumentų patikrinimas ir (arba) patikrinimai vietoje). Tokie patikrinimai taip pat gali būti pradėti atsakingo perįgaliotojo leidimus suteikiančio pareigūno prašymu. Mokėjimų nutraukimas ir sustabdymas, finansinis koregavimas (vykdomas Komisijos) ir lėšų susigrąžinimas gali būti vykdomi prireikus (iki šiol to daryta nebuvo) ir yra aiškiai numatyti finansavimo susitarimuose su šalimis partnerėmis.

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

Įdiegtos kontrolės sistemos, pavyzdžiui, *ex ante* procedūrų veikimo vertinimai arba *ex post* vertinimai, užtikrino, kad MFP mokėjimų faktinis klaidų lygis būtų 0 %. Nėra žinomų sukčiavimo, korupcijos ar neteisėtos veiklos atvejų. MFP operacijos turi aiškią intervencijos logiką, kuri leidžia Komisijai įvertinti jų poveikį. Kontrolės priemonės užtikrina patikinimą ir leidžia pasiekti politikos tikslus bei prioritetus.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Siekiant sumažinti sukčiavimo riziką, buvo ir bus imtasi kelių priemonių.

Visų pirma, į susitarimą dėl paskolos bus įtrauktos nuostatos dėl inspektavimo, sukčiavimo prevencijos, auditų ir lėšų susigrąžinimo sukčiavimo arba korupcijos atvejais. Taip pat numatoma, kad bus nustatytos konkrečios politikos sąlygos, taikomos teikiant paramą, įskaitant sąlygas viešųjų finansų valdymo srityje, siekiant stiprinti veiksmingumą, skaidrumą ir atskaitomybę. Be to, parama būtų išmokėta į specialią sąskaitą šalies partnerės centriniame banke.

Be to, laikydamosi Finansinio reglamento reikalavimų Komisijos tarnybos atliko Moldovos finansinių ir administracinių grandinių veikimo vertinimą, kad patikrintų, ar yra pakankamai garantijų, jog įdiegtos tinkamos paramos, įskaitant makrofinansinę paramą, programos valdymo procedūros. Vertinimas atliktas 2020 m. ir apima tokias sritis kaip biudžeto sudarymas ir vykdymas, viešoji vidaus finansų kontrolė, vidaus ir išorės auditas, viešieji pirkimai, pinigų ir viešosios skolos valdymas, taip pat Centrinio banko nepriklausomumas. Šios srities pokyčius ir toliau atidžiai stebės šalyse partnerėse esančios ES delegacijos. Komisija taip pat pasitelkia biudžeto paramos operacijas, kad padėtų atitinkamų šalių partnerių valdžios

institucijoms gerinti viešųjų finansų valdymo sistemas, ir šias pastangas labai remia ir kiti paramos teikėjai.

Galiausiai paramai bus taikomos tikrinimo, kontrolės ir audito procedūros, už kurias bus atsakinga Komisija, taip pat Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) ir Europos Audito Rūmai, kaip numatyta Finansinio reglamento 129 straipsnyje.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA[13]	ELPA šalių[14]	Valstybių kandidačių [15]	Trečiųjų valstybių	pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
	14.02.01.70.06 [MFP paskolos – Išorės veiksmų garantija]	DA	NE	NE	NE	NE
	14.20.03.01 [Makrofinansinės pagalbos (MFP) dotacijos]	DA	NE	NE	NE	NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės (netaikoma)

[13] DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.
[14] ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.
[15] Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami

– **X Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:**

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	6	**6 išlaidų kategorija – Kaimyninės šalys ir pasaulis**

GD: Ekonomikos ir finansų reikalų			**2021** metai	**2022** metai	**2023** metai	**2024** metai	**2025** metai	**IŠ VISO**
• Veiklos asignavimai								
Biudžeto eilutė[16]	Įsipareigojimai	(1a)		10,8				**10,8**
14.02.01.70.06 [MFP paskolos – Išorės veiksmų garantija]	Mokėjimai	(2a)		10,8				**10,8**
Biudžeto eilutė	Įsipareigojimai	(1b)		30				**30**
14.20.03.01 [Makrofinansinės pagalbos (MFP) dotacijos]	Mokėjimai	(2b)		20	10			**30**
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų[17]								
Biudžeto eilutė 14.20.03.01		(3)					0,15	**0,15**

16 Pagal oficialią biudžeto nomenklatūrą.

17 Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

IŠ VISO asignavimų Ekonomikos ir finansų reikalų GD	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3		40,8			0,15	**40,95**
	Mokėjimai	= 2a + 2b +3		30,8	10		0,15	**40,95**
• IŠ VISO veiklos asignavimų	Įsipareigojimai	(4)		40,8				**40,8**
	Mokėjimai	(5)		30,8	10			**40,8**
• IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų		(6)					0,15	**0,15**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos **6 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ**	Įsipareigojimai	= 4 + 6		40,8			0,15	**40,95**
	Mokėjimai	= 5 + 6		30,8	10		0,15	**40,95**

Jei pasiūlymas (iniciatyva) daro poveikį kelioms veiklos išlaidų kategorijoms, pakartokite pirmiau pateiktą dalį: (mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu))

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	**7 išlaidų kategorija – Europos viešasis administravimas**

Šią dalį pildyti naudojant administracinio pobūdžio biudžeto duomenų lentelę, kuri pirmiausia bus pateikta finansinės teisės akto pasiūlymo pažymos priede (Vidaus taisyklių V priedas) ir įkelta į DECIDE tarnybų tarpusavio konsultacijoms.

GD: Ekonomikos ir finansų reikalų			**2021** metai	**2022** metai	**2023** metai	**2024** metai	**2025** metai	**IŠ VISO**
Žmogiškieji ištekliai			0,034	0,044	0,022	0,011	0,011	**0,122**
Kitos administracinės išlaidos				0,020	0,010			**0,030**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos **7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ**	Asignavimai		0,034	0,064	0,032	0,011	0,011	**0,152**
	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)		0,034	0,064	0,032	0,011	0,011	**0,152**

			2021 metai	**2022** metai	**2023** metai	**2024** metai	**2025** metai	**IŠ VISO**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės	Įsipareigojimai	= 4 + 6	0,034	30,864	10,032	0,011	0,161	**41 102**

programos **1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS** (Orientacinė suma)	Mokėjimai	= 5 + 6	0,034	30,864	10,032	0,011	0,161	**41 102**

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus ⇩		**2021** metai		**2022** metai		**2023** metai		**2024** metai		**2025** metai		**IŠ VISO**	
	Rūšis[18]	Numeris	Sąnaudos	Numeris	Sąnaudos	Numeris	Sąnaudos	Numeris	Sąnaudos	Numeris	Sąnaudos	Bendras skaičius	Iš viso sąnaudų
1 KONKRETUS TIKSLAS[19]													
- 1 atliktas darbas	Dotacijų išmokėjimas			1	20	2	10					3	30
- 2 atliktas darbas	Išorės veiksmų garantijos atidėjiniai			3	10,8							3	10,8
- 3 atliktas darbas	*Ex post* vertinimas									1	0,15	1	0,15
1 konkretaus tikslo tarpinė suma		-	-	1	20	5	10	-	-	1	0,15	7	30,15
IŠ VISO IŠLAIDŲ		-	-	1	30,8	5	10	-	-	1	0,15	7	40,95

[18] Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

[19] Kaip apibūdinta 1.4.2 skirsnyje „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ...“.

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka

– **X Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:**

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2021 metai	**2022** metai	**2023** metai	**2024** metai	**2025** metai	**IŠ VISO**
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA						
Žmogiškieji ištekliai	0,033	0,069	0,041	0,003	0,025	**0,171**
Kitos administracinės išlaidos		0,020	0,010			**0,030**
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	0,033	0,089	0,051	0,003	0,025	**0,201**
Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ[20]						
Žmogiškieji ištekliai						
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos						
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ						
IŠ VISO	0,033	0,089	0,051	0,003	0,025	**0,201**

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate.

[20] Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

3.2.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

– **X Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:**

Sąmatą surašyti etatų vienetais

		2021 metai	**2022** metai	**2023** metai	**2024** metai	**2025** metai
	• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)					
20 01 02 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)		0,100	0,250	0,150	0,010	0,100
20 01 02 03 (Delegacijos)						
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)						
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)						
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)						
	• Išorės darbuotojai (etatų vienetais)[21]					
20 02 01 (CA, SNE, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)		0,200	0,350	0,200	0,010	0,100
20 02 03 (CA, LA, SNE, INT ir JPD atstovybėse)						
XX 01xx **yy** [22]	- būstinėje					
	- delegacijose					
01 01 01 02 (CA, SNE, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)						
01 01 01 12 (CA, SNE, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)						
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)						
IŠ VISO		**0,300**	**0,600**	**0,350**	**0,020**	**0,200**

XX yra atitinkama politikos sritis arba biudžeto antraštinė dalis.

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Direktorato D direktorius turi: prižiūrėti ir valdyti operaciją, palaikyti ryšius su Taryba ir Parlamentu priimant sprendimą ir patvirtinant susitarimo memorandumą (SM), vesti derybas su Moldovos valdžios institucijomis dėl SM, peržiūrėti ataskaitas, vadovauti misijoms ir vertinti pažangą, padarytą siekiant laikytis sąlygų. Direktorato D skyriaus vadovas / skyriaus vadovo pavaduotojas turi: padėti direktoriui valdyti operaciją, palaikyti ryšius su Taryba ir Parlamentu priimant sprendimą ir patvirtinant susitarimo memorandumą (SM), vesti derybas su Moldovos valdžios institucijomis dėl SM ir Paskolos susitarimo (kartu su L direktoratu), peržiūrėti ataskaitas ir vertinti pažangą, padarytą siekiant laikytis sąlygų. BIUDŽETO GD (E1, E3 skyriai, prižiūrint direktoriui) turi: parengti susitarimą dėl paskolos programos, vesti derybas su Moldovos valdžios institucijomis ir pasirūpinti, kad jį patvirtintų atsakingos Komisijos tarnybos ir pasirašytų abi šalys. Vykdyti priežiūrą po paskolos susitarimo įsigaliojimo. Rengti Komisijos sprendimą (-us) dėl skolinimo sandorio (-ių), užtikrinti tolesnius veiksmus po prašymų suteikti lėšų pateikimo, rengti ir vykdyti finansavimo sandorį (-ius) ir išmokėti lėšas Moldovai.

[21] CA – sutartininkas („Contract Staff“), LA – vietos darbuotojas („Local Staff“), SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“), INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („agency staff“), JES – jaunesnysis delegacijos specialistas („Junior Professionals in Delegations“).

[22] Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

	Vykdyti netiesioginio aptarnavimo veiklą siekiant prižiūrėti paskolos (-ų) išmokėjimą. Parengti atitinkamas šios veiklos ataskaitas.
Išorės darbuotojai	Ekonomistai, MFP sektorius (D direktoratas) turi: parengti sprendimą ir SM, palaikyti ryšius su valdžios institucijomis ir tarptautinėmis finansų įstaigomis, vykti į patikrinimo komandiruotes, parengti Komisijos tarnybų ataskaitas ir Komisijos procedūras, susijusias su paramos administravimu, palaikyti ryšius su išorės ekspertais dėl procedūrų veikimo vertinimo ir *ex post* vertinimo.

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

– **X galima visiškai finansuoti perskirstant asignavimą atitinkamoje daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.**

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

– **X nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo**

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

– **X Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.**